

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

צ"א 22-06-12139 מדינת ישראל נ' קסאס(עציר) ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל רוזן עוזר

המבקשת: יעד להנדסה ובניין ג.פ. בע"מ
באמצעות עוה"ד ד"ר איתן פינקלשטיין

נגד

המשיבים: 1. מדינת ישראל - המבקשת בבקשה לסעדים זמניים
באמצעות פרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה)
2. יוסף מנצורה
באמצעות עוה"ד גדי זילברשלג
3. י.מ. אבן ושיש בע"מ
באמצעות עוה"ד אברהם אלבו

החלטה

עניינה של החלטה זו בשאלת משמעותו של "צו זמני" הניתן לצרכי חילוט עתידי, של יתרה הרשומה לטובת חברה שבשליטת נאשם בספרי הנהלת חשבונות של צד שלישי תם לב, מקום בו טוען הצד השלישי כי הוא חולק על זכותה של החברה לקבל את התשלום.

רקע

1. ביום 7.6.2022 הוגש כתב אישום נגד יוסף מנצורה (להלן: **מנצורה**) ונאשמים נוספים, בין היתר, בגין עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: **החוק**). בד בבד עם כתב האישום הוגשה בקשה למתן צו זמני ברכוש, במסגרתה התבקשה תפיסת רכוש הכולל, בין היתר, "יתרות זכות של חברת י.מ. אספקת אבן ושיש בע"מ", שבבעלות מנצורה (להלן: **חברת י.מ.**).

2. קודם להגשת כתב האישום, הורה בית משפט שלום, במעמד צד אחד (צ"א) (שלום ראש"צ) 22-05-25326, על תפיסת רכוש הכולל גם יתרות זכות המוחזקות או עומדות לזכות חברת י.מ. בגין עבודות, שירות, התקשרות עסקית או זכויות מכל סוג שהוא. הצו הופנה ל-13 חברות שהן לקוחותיה של חברת י.מ., ביניהן המבקשת, יעד להנדסה ובניין בע"מ (להלן: **יעד הנדסה**) שחברת י.מ. סיפקה לה סחורה. עוד הורה הצו, לחברות הנזכרות בו ובכללן המבקשת, להעביר את יתרות הזכות לחשבון קרן החילוט (להלן: **צו התפיסה**).

יודגש, כי יעד הנדסה היא צד שלישי תם לב, ואין טענה לפיה הייתה מעורבת במיחוס לנאשמים בכתב האישום ואף אין טענה כי שימשה כפלטפורמה להברחת נכסים.

3. ביום 13.5.2022 הועבר צו התפיסה ליעד הנדסה והיא התבקשה "להקפיא מצב" ולהעביר למשטרה כרטסת ספקים מעודכנת ולאחר מכן להעביר את יתרות הכספים לחשבון יחידת החילוט.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

צ"א 12139-06-22 מדינת ישראל נ' קסאס(עציר) ואח'

יעד הנדסה שלחה את כרטיסת הנהלת החשבונות ממנה עולה כי לחברת י.מ יתרת זכות בסך של 664,342 ש"ח (להלן: **יתרת הזכות**).

4. ביום 7.6.2022 פנתה המשטרה פעם נוספת ליעד הנדסה וביקשה לקבל עדכון לגבי יתרת הזכות שעליה להעביר לחשבון יחידת החילוט. ביום 23.6.2022 השיבה יעד הנדסה למשטרה כי אין בכוונתה לשלם לחברת י.מ משום שעצירת אספקת הסחורה בעקבות ההליך הפלילי הסבה לה נזק גדול (קודם לכן, ביום 12.6.2022, שלחה מכתב לחברת י.מ לפיו היא מפעילה את זכותה לקיזוז הנזקים שנגרמו לה בשל הפסקת אספקת הסחורה שהביאה לעצירת עבודות הבניה שמבצעת יעד הנדסה). המשטרה מצידה השיבה ליעד הנדסה כי נזק שארע לאחר מועד בקשת הצו אינו ניתן לקיזוז וכי טענה זו מקומה בהליך אזרחי ולפיכך עליה להעביר את יתרת הזכות, בהתאם לצו, לחשבון יחידת החילוט.

5. עמדתה של יעד הנדסה לפיה לא ניתן לחייבה להעביר את הכספים לחשבון קרן החילוט, הניבה שורה של התכתבויות בין המשטרה לבין בא כוחה. התכתבויות אלה הביאו את בא כוחה של יעד הנדסה לפנות בבקשת הבהרה לבית משפט השלום שנתן את צו התפיסה בבקשה שיבהיר כי הצו שניתן על ידו מכוון אך ורק להעברת כספים שאין מחלוקת אזרחית שהם שייכים לחברת י.מ. על בקשה זו ניתנה החלטת בית משפט שלום מיום 4.9.2022 (צ"א (שלום ראשלי"צ) 25326-05-22) בה ציין בית המשפט כי במסגרת הצו הורה לחברות הרשומות ובכללן למבקשת להעביר לידי המשיבה את יתרות הזכות, אך לאחר הגשת כתב אישום אין מקום להכרעתו בבקשה.

6. לאור החלטת בית משפט שלום הגישה יעד הנדסה לבית משפט זה "בקשה למתן הבהרה" - היא הבקשה שבפניי. במסגרת הבקשה התבקשה הבהרה לפיה צו התפיסה שניתן על ידי בית משפט השלום אינו חל על כספים לגביהם קיימת מחלוקת אזרחית בין יעד הנדסה לבין חברת י.מ. נטען, כי בענייננו, בין חברת י.מ לבין יעד הנדסה קיימת מחלוקת שכן לשיטת יעד הנדסה היא אינה חייבת דבר לחברת י.מ, ואף זכאית לכספים ממנה בגין נזקים שנגרמו לה.

7. המדינה (להלן: **המשיבה**) הגיבה לבקשה וטענה, כי בהתאם לצו התפיסה על יעד הנדסה להעביר לאלתר את כספי יתרת הזכות בכרטיסת הנהלת החשבונות, ממנה עולה כי חובה לחברת י.מ. הוא בשל טובין שסופקו לה. לאחר שהתקבלה תגובת המשיבה, התקיים דיון בבקשה ביום 6.12.2022. בדיון נכחו גם מנצורה ובאי כוחו וכן בא כוחה של חברת י.מ, שאף הם הציגו את עמדתם.

8. ביום 29.1.2023, טרם מתן החלטה בבקשת יעד הנדסה, הודיעו המשיבה, מנצורה, חברת י.מ וחברה נאשמת נוספת, כי הגיעו להסכמות ביחס לרכוש התפוס. ההסכמות כללו גם התייחסות ליתרות הזכות שנרשמו לטובת חברת י.מ. אצל חברות שונות להן סיפקה סחורה ושירותים. הוסכם, שסכומי כסף שהעבירו חלק מהחברות בגין יתרות זכות לחשבון יחידת החילוט (כ-4.5 מיליון ש"ח)

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

צ"א 22-06-12139 מדינת ישראל נ' קסאס(עציר) ואח'

תישארנה תפוסות עד תום ההליך העיקרי. לעומת זאת, יבוטל צו התפיסה ביחס ליתרות זכות שנתפסו מכוח צו התפיסה אך החברות הרלוונטיות לא העבירו כסף לחשבון יחידת החילוט, והן תשוחררנה. כך, למעט היתרה הרשומה לזכותה של חברת י.מ בכרטסת הנהלת החשבונות של יעד הנדסה, שאמנם נכללת בקבוצה השניה אך ביחס אליה ימשיך ההליך שבפניי.

ביום 29.1.2023 נתתי תוקף של החלטה להסכמות הצדדים ולצד זאת הוריתי על השלמת טיעון ביחס לבקשת יעד הנדסה.

יעד הנדסה הגישה בקשה לקבל מידע ביחס להסכמות אלו, בין היתר, בשל טענה לאכיפה בררנית כלפיה לעומת חברות אחרות שנכללו בצו בדומה לה, אך הופטרו ממנו במסגרת ההסכמות. המשיבה סירבה להעביר את המידע וביום 19.3.2023 התקיים דיון בטענות הצדדים.

יוער, כי עובר לדיון הגיש בא כוחה של יעד הנדסה מסמך נוסף שכלל התייחסות לעניין הגדרת המונח חשבון והשונויות בין חשבון בנק לכרטסת הנהלת חשבונות. המשיבה הגישה תגובתה ביום 28.3.2023, בה חזרה על טענותיה וטענה כי המסמך שהוגש אינו רלוונטי למחלוקת.

תמצית טענות הצדדים

טענות יעד הנדסה

9. יעד הנדסה אינה חולקת על יכולתה של המשיבה לתפוס חוב, וגם לא על כך שתפיסת החוב מאפשרת למשיבה לתבוע בתביעה אזרחית (פרוטוקול הדיון מיום 6.12.2022 עמ' 90 ש' 9-16). היא גם מסכימה למתן צו לפיו ככל שייקבע על ידי ערכאה אזרחית מוסמכת שחברת י.מ זכאית לתשלום יתרת הזכות מיעד הנדסה, יועברו הכספים למשיבה (סעיף 50 לבקשת ההבהרה).

10. לטענת יעד הנדסה הסמכות להורות על תפיסה זמנית חלה על רכושו של הנידון, כהגדרתו בסעיף 21(ב) לחוק, כלומר רכוש המצוי "בחזקתו, בשליטתו או בחשבונו". מקום בו עסקינן בסכומי כסף שלפי הטענה יעד הנדסה חבה בתשלום לחברת י.מ, הרי שכל עוד הם מצויים בחשבונה, בשליטתה ובחזקתה של יעד הנדסה הם קניינה. נטען כי המשיבה יכולה להיכנס בנעליה של חברת י.מ ולנהל את תביעת החוב מטעמה, אך אינה יכולה לתפוס כסף השייך קניינית ליעד הנדסה. במיוחד כך מקום בו קיימת מחלוקת אזרחית ביחס לזכויות בכספים.

במסגרת הדיון שהתקיים בפניי עמד בא כוחה של יעד הנדסה על כך שמקום בו נתפסות המחאות שאינן נפרעות בהגיע מועד פירעון, נוהגת המשיבה כפי גישתו ומגישה תביעות אזרחיות על מנת לגבות את הכספים, ואף הגיש פסיקה לתמיכת טענתו זו (ראו למשל: תאד"מ (שלום ת"א) 59569-01-22 משרד המשפטים נ' פרץ מתכות בע"מ (17.10.2022); ת"ט (שלום י-ם) 39555-12-15 האפוטרופוס הכללי נ' חושן ש"ש' ייזום וניהול בע"מ (24.5.2016); ת"ט (שלום רמלה) 3944-08-21 משרד המשפטים נ' א.ד.ם חופר הארץ בע"מ (4.1.2022); ת"ט (שלום י-ם) 26772-02-18 משרד

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

צ"א 12139-06-22 מדינת ישראל נ' קסאס(עציר) ואח'

המשפטים נ' אחים אילו בידוד איטום ועבודות גובה בע"מ (26.5.2019); ת"א (שלום י-ם) 422-04-15 האפוטרופוס הכללי נ' ס.א.ל שיווק ביצים בע"מ (25.8.2017)). נטען, כי אם כך נוהגת המשיבה ביחס להמחאות שחוללו, אזי מכוח קל וחומר שכך עליה לנהוג מקום בו עסקינן ביתרת זכות הרשומה בכרטסת הנהלת חשבונות שטרם הוצאה המחאה בגינה.

11. עוד נטען שהתפיסה כפופה לתנאי ההסכם שבין הנאשם לבין צד ג', ולא ניתן לדרוש העברת הכספים מכוח צו התפיסה טרם התגבשות הזכות. בענייננו, במועד התפיסה זכותה האובליגטורית של חברת י.מ טרם התגבשה, זאת נוכח תנאי התשלום שנהגו בינה לבין יעד הנדסה. לטענת יעד הנדסה, לאחר הוצאת הצו ועוד לפני שהגיע מועד התשלום, היא הודיעה לחברת י.מ כי היא מקזזת את הנזקים שנגרמו לה כתוצאה מההפסקה הפתאומית באספקת אבן החיפוי והיקף הנזק שנגרם לה עולה על יתרת הזכות של חברת י.מ. נטען כי בנסיבות אלה חיוב יעד הנדסה בהעברת הכספים לשם תפיסתם על ידי המדינה משמעו שצו התפיסה שניתן בהליך הפלילי יהפוך זכות אובליגטורית שטרם התגבשה לזכות קניינית.

12. יעד הנדסה מסכימה שבהתאם לפסיקה, יכולה המשיבה לתפוס נכסים שעתידיים להגיע לנאשם. אולם גורסת כי מקום בו טענת הנאשם לזכותו האובליגטורית לא הוכרעה לא צפויים הכספים להגיע ל"חשבוננו, חזקתו או שליטתנו", ואין לבית המשפט בהליכי התפיסה סמכות להורות ליעד הנדסה להעביר את הכספים לקופת יחידת החילוט.

13. באשר להסכמות שגובשו בין המשיבה לבין חברת י.מ ומנצורה ביחס לנכסים התפוסים, ביקשה יעד הנדסה מסמכים ונתונים הנוגעים לצדדים השלישיים שלא העבירו כסף לחשבון יחידת החילוט ובכל זאת בוטלו צווי התפיסה ביחס אליהם, לשם ביסוס טענה של אכיפה בררנית. נטען כי חובת המדינה לנהוג בשוויוניות, בעוד שבענייננו עלה מטיעוני המשיבה שהטעם ליחס השונה כלפי יעד הנדסה נבע מכך שהיא פנתה לבית המשפט בבקשת ההבהרה, טעם שאין בו כדי להצדיק את השוני בהסכמות.

טענות המשיבה

14. לשיטת המשיבה מכרטסת הנהלת החשבונות וחילופי המיילים שהועברו בין יעד הנדסה לבין המשטרה, עולה שבמועד הוצאת הצו לא עלתה טענה מצד יעד הנדסה לפיה היא אינה חבה בתשלום הכספים והיא אף הודתה בחוב. טענותיה בדבר קיזוז הועלו מאוחר יותר ומהוות ניסיון התחמקות מתשלום הכסף שהיא חבה לחברת י.מ.

15. לשיטת המשיבה זכותה של חברת י.מ ביתרת הזכות, ומתוקף כך של המשיבה, היא זכות קניינית שכן אין חולק כי המדובר בחוב פתוח של המבקשת לטובת חברת י.מ (סעיף 15 לתגובת המשיבה). עוד הוסיפה המשיבה כי אין המדובר ב"חוב נטען" אלא ב"חוב מוכח" (סעיף 17 לתגובת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

צ"א 22-06-12139 מדינת ישראל נ' קסאס(עציר) ואח'

המשיבה) שכן לשיטתה יעד הנדסה הודתה בקיומו. לעומת זאת, זכותה של יעד הנדסה היא אובליגטורית ומבוססת על טענת קיזוז, שנטענה לראשונה כחודש וחצי לאחר הוצאת הצו, בשל נזק שעל פי הנטען נובע מאירועים מאוחרים למועד הוצאת הצו, ואשר לא הוכח. נטען, כי הלכה מיוסדת בפסיקת בית המשפט העליון היא, כי הליכי חילוט קודמים למחלוקות אזרחיות, ויש ליתן קדימות לאינטרס הציבורי ללא קשר לאופייה של הטענה האזרחית המועלית.

לתפיסת המשיבה יעד הנדסה מנסה לבצע היפוך נטלים. היא מחזיקה בזכות אובליגטורית ואילו למשיבה, מכוח דיני התפיסה והעובדה שיתרת הזכות היא תולדה של חוב שאינו במחלוקת, זכות לתפוס את יתרת הזכות. לכן על המבקשת, ולא על המשיבה לפנות לבית משפט לצורך ליבון סוגיית הקיזוז.

16. עוד טענה המשיבה כי העולה מפקס הדין בע"א 6180/20 ד"ר וינברג ושות' נ' מדינת ישראל (13.6.2020) (להלן: **עניין וינברג**)), הוא שניתן לתפוס גם רכוש המצוי בידי גורם שלישי, אף אם קיימות מחלוקות אזרחיות לגביו, וגם אם הוא טרם הגיע לידי הנאשם. מכאן לומדת המשיבה שגם אם ליעד הנדסה יש טענה אזרחית ביחס לרכוש הדרוש לצורך חילוט, ואף אם הוא טרם הועבר לחברת י.מ, אין הדבר מקנה לה זכות שלא להעביר את הרכוש לידי המשטרה, כנדרש בצו.

לשיטת המדינה, פרשנות דווקנית של לשון סעיף 21(ב) לחוק אינה עולה בקנה אחד עם הפסיקה, וגם אם רכוש מצוי בחזקתו או בשליטתו של אחר, אין בכך כדי לשחררו מתפיסה זמנית כאמור בסעיפים 21(ג) ו-21(ד) לחוק וכעולה **מעניין וינברג**.

17. עוד נטען כי מדובר בניסיון לניצול ההליך הפלילי, שעה שברור כי י.מ תתקשה לגבות את חובה ואילו המדינה תאלץ להשקיע משאבים ניכרים על מנת להיכנס בנעליה. לקבלת טענת יעד הנדסה תהיינה השלכות הרות גורל לקופת המדינה, שכן יהא בה תמריץ לחברות ולגופים אחרים החייבים כספים לנאשמים בהליכים פליליים להעלות טענות שיסכלו את הליכי החילוט.

18. באשר להסכמות שגובשו עם מנצורה וחברת י.מ, הבהירה המשיבה, כי היא ויתרה, בין היתר, על כספים שלא הועברו לחשבון יחידת החילוט. לשיטתה, למדינה יש פררוגטיבה לעשות הסכמים עם נאשמים ביחס לתפיסת רכוש, ואלה אינם כפופים לטענות צדדים שלישיים וגם לא לחובת השוויון. מכל מקום אין פגיעה בשוויון מקום בו לא נפגעה זכות, ובענייננו יעד הנדסה לא נפגעה שכן עליה לשלם חוב שלגביו ניתנה "הודאת בעל דין". עוד ציינה המשיבה כי אחת האבחנות בין יעד הנדסה לבין צדדים שלישיים אחרים היא בפנייתה לבית המשפט והתשומות שנדרשו מהמשיבה לשם כך, והוסיפה, שהתנהלותה בגיבוש הסכמה לעניין התפיסה לא נבעה משיקולים זרים, או מניע פסול ואין בה יסוד של שרירותיות.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

צ"א 22-06-12139 מדינת ישראל נ' קסאס(עציר) ואח'

עמדותיהם של מנצורה וחברת י.מ

19. בא-כוחו של מנצורה טען כי יתרת הזכות של י.מ אצל יעד הנדסה מגיעה לחברת י.מ ומהווה את רכושה, שכן מדובר בחוב שאינו מוכחש (פרוטוקול מיום 6.12.2022, עמ' 94-20-23). לצד זאת סבר כי יש בכך משום הרחבה של זכות התפיסה מכח סעיף 21 לחוק. הוא הדגיש כי למנצורה אין חלק בהחלטת המשיבה לוותר על תפיסת יתרות זכות לחברות שלא העבירו את הכספים (פרוטוקול מיום 19.3.2023, עמ' 126 ש' 7).

בא-כוחה של חברת י.מ טען כי יעד הנדסה הודתה בחוב, ועשתה דין לעצמה בכך שלא שילמה והעלתה טענת הקיזוז שאינה מוכחת. עוד נטען כי אין ממש בטענה הנוגעת לתנאי התשלום (פרוטוקול מיום 6.12.2022, עמ' 93-94).

דיון והכרעה

20. כאמור, עניינה של החלטה זו היא ב"צו זמני" לתפיסת יתרה הרשומה לזכותה של חברת י.מ בכרטסת הנהלת החשבונות של יעד הנדסה. מנצורה, בעל השליטה בחברת י.מ, וחברת י.מ הסכימו למתן צו כאמור. למעשה, גם יעד הנדסה אינה טוענת כעמדה עקרונית כי לא ניתן להורות על תפיסת "יתרת זכות". לב המחלוקת בין הצדדים נסבה על טיבה ומשמעויותיה של תפיסה זו.

לאחר שעיינתי בטענות הצדדים, כפי שהובאו בפני בכתב ובעל פה, הגעתי לכלל מסקנה כי מקובלת עלי, בעיקרה, עמדת יעד הנדסה. להלן יובאו טעמיי.

21. כאמור, צו התפיסה הוצא במסגרת הליכי תפיסה זמנית נגד מנצורה, אשר בהמשך הוגש נגדו כתב האישום המייחס לו, בין היתר, עבירות לפי סעיף 3 לחוק איסור הלבנת הון.

22. סעיף 21(א) לחוק איסור הלבנת הון מורה, כי ככלל הרשעה בעבירות על סעיפים 3 או 4 לחוק מלווה בחילוט רכוש "מתוך רכושו של הנידון" בשווי של רכוש הקשור בעבירה. ביסוד כלי החילוט תכלית הרתעתית ותכלית קניינית, שעניינה הוצאה מידי העבריין של רכוש המוחזק על ידו שלא כדין, לצד תכלית מניעתית. כלי החילוט מהווה אמצעי יעיל וחשוב למאבק בהלבנת הון ובפשע המאורגן בכלל (ע"א 2966/17 אס. אר. אקורד בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה 12 לפסק דינה של כבוד השופטת ר' רונן (29.8.2022) (להלן: עניין אס. אר. אקורד)).

23. ענייננו הוא, כאמור, בבקשה למתן צו זמני לתפיסת רכוש שתכליתו שימור מצבת נכסים של נאשם ומניעת הברחתם, כך שככל שההליך העיקרי נגדו יסתיים בהרשעתו ובית המשפט יורה על חילוט רכושו, אפשר יהיה לבצע זאת ולהגשים את תכליות החילוט (בש"פ 6817/07 סיטבון נ' מדינת ישראל, פסקה 36 (31.10.2007) (להלן: עניין סיטבון); בש"פ 2243/23 קסאס נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (19.4.2023)). הסמכות להורות על תפיסה זמנית קבועה בסעיפים 21 ו-23 לחוק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

צ"א 22-06-12139 מדינת ישראל נ' קסאס(עציר) ואח'

איסור הלבנת הון המחילים, בשינויים המחוייבים, הוראות שונות הקבועות בפקודת הסמים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: **פקודת הסמים**), ובכללן זו הקבועה בסעיף 136 שעניינה מתן "צו זמני". נקבע, כי את הסמכות להורות על תפיסת רכוש יש לבחון לאור היקף הסמכות להורות על חילוט, ומכאן, שהיא משתרעת על כלל נכסי הנאשם עד לשווי הרכוש הקשור בעבירה (ע"פ 7464/21 רוגוזניצקי נ' מדינת ישראל, פסקה 51 (16.12.2021); **עניין וינברג** פסקאות 10-11 לפסק דינו של כבוד השופט י' אלרון).

בנוסף, נקבע כי הסמכות למתן "צו זמני" היא סמכות רחבה, וכי "סמכות רחבה זו מאפשרת להורות הוראות אף ביחס לנכס אשר עתיד להגיע לידי הנאשם, הנחוצות לשם הבטחת האפשרות לחלטו בהמשך" (**עניין וינברג**, פסקה 15 לפסק דינו של כבוד השופט י' אלרון).

24. סעיף 21(ב) לחוק קובע ש"רכושו של הנידון", שאותו ניתן לחלט ומכאן שביחס אליו ניתן להורות על צו זמני, כולל "כל רכוש שנמצא בחזקתו, בשליטתו או בחשבוננו". הגדרה זו מרחיבה את היקף הרכוש אותו ניתן לחלט אף מעבר לאמות המידה הקבועות בדיני הקניין. נקבע, כי היא חלה גם מקום בו רשום הרכוש באופן פורמאלי על שמו של אחר, כל עוד הבעלות המהותית בו היא של הנאשם, כלומר כל עוד מדובר ברכוש המצוי בשליטתו (ע"א 3343/05 **טאהא נ' מדינת ישראל**, פסקה 8 (4.3.2008); בש"פ 827/22 **ג'ולאני נ' מדינת ישראל**, פסקה 13 (13.4.2022)).

גם המונח "רכוש" הוגדר בצורה רחבה ככולל גם זכויות (סעיף 1 לחוק איסור הלבנת הון; **עניין סיטבון** בפסקה 33).

25. לצד הגדרות מרחיבות אלו, שביסודן חשיבותו ותועלתו של כלי החילוט למאבק בהלבנת הון ובפשיעה המאורגנת, ודווקא בשלהן, עמדה הפסיקה על הפגיעה הטמונה במכשיר החילוט בזכויות קנייניות, ובמיוחד על הזהירות מפגיעה בזכויות קנייניות של צדדים שלישיים תמי לב (**עניין אס. אר. אקורד**, פסקה 14 לפסק דינה של כבוד השופטת רונן; **עניין סיטבון**, פסקה 37).

26. נקודת המוצא לדיון בענייננו היא הוראת החוק לפיה יכולה המשיבה לתפוס את "רכושו של הנידון", על פי הגדרתו הרחבה של המונח בחוק. התפיסה אינה משנה את מעמדו, טיבו או היקפו של הרכוש והמשיבה, שבאה בנעליו של הנאשם אינה יכולה לתפוס יותר מכפי שהיה בידו. מובן גם שתפיסת הרכוש אינה מקנה למשיבה זכויות שונות או "עודפות" ברכוש על אלה שהיו לנאשם (השו: ע"ח (מחוזי מרכז) 32246-03-23 **מדינת ישראל נ' אלבז** (27.3.2023)).

המשיבה לא הצביעה בטיעוניה על האופן בו נכללו הכספים מושא יתרת הזכות בגדר רכושה של חברת י.מ. לשיטת המשיבה פרשנות "דווקנית" של סעיף 21(ב) לחוק איסור הלבנת הון אינה עולה בקנה אחד עם הפסיקה הדנה בהוראות החוק, ומכל מקום הימצאותו של הרכוש בחזקת או שליטת אדם אחר אין בו כדי לשחררו מתפיסה זמנית. לטעמי, הדרישה שרכוש שתפיסתו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

צ"א 12139-06-22 מדינת ישראל נ' קסאס(עציר) ואח'

מבוקשת יהיה, מבחינה מהותית אף אם לא פורמלית, "בחזקתו", "שליטתו" או "חשבוננו" של הנאשם אינה דווקנות אלא קיום מצוות החוק. כך שבצד ההגנה על האינטרס הציבורי שבכלי החילוט, תישמר גם ההגנה על זכות הקניין של מי שאינו צד להליך הפלילי.

27. בענייננו, חברת י.מ אינה יכולה להצביע על כך שסכום הכסף בסך 664,342 ש"ח, מצוי ב"חזקתה", "שליטתה", או "חשבונה" - לא במובן הפורמלי ולא במובן המהותי. היא אינה מחזיקה בכספים, היא לא הפקידה אותם, לא העבירה אותם ליעד הנדסה, אין לה נגישות לרישומי כרטסת הנהלת החשבונות, היא אינה יכולה להשפיע על הרישומים או לשנותם, היא אינה יכולה להשתמש בכספים, גם לא לתת הוראות ביחס להם.

28. חברת י.מ סיפקה סחורה ליעד הנדסה ורשומה לזכותה יתרת זכות בכרטסת הנהלת החשבונות של האחרונה. התחייבותה של יעד הנדסה לשלם תמורה עבור הטובין שסיפקה לה י.מ היא התחייבות הסכמית. המשיבה לא הצביעה על נתון לפיו קנתה חברת י.מ זכות קניינית בכספים מושא החוב. ככל שחברת י.מ הייתה מבקשת לחייב את יעד הנדסה לשלם לה את יתרת הזכות, נוכח סירובה של זו לעשות כן, היה עליה לפתוח בהליכים אזרחיים.

מכאן, שההגדרה המרחיבה של המונח "רכושו של הנידון" בסעיף 21(ב) לחוק איסור הלבנת הון תופסת בגדר רכושה של חברת י.מ את זכותה, שהיא חוב אישי של חברת יעד הנדסה כלפיה, אך לא את הכספים מושא חוב זה. הזכות האמורה היא "רכושה" של חברת י.מ וניתן להורות על תפיסתה גם אם קיימת מחלוקת אזרחית לגביה. אך למשיבה הנכנסת בנעליה של חברת י.מ אין זכויות עודפות או שונות מאלה שהיו לאחרונה. כשם שלו הייתה יעד הנדסה מסרבת לשלם את הסכום האמור לחברת י.מ, הייתה זו רשאית לפתוח בהליך משפטי לשם גבייתו, כך רשאית המשיבה לעשות מכוח צו התפיסה.

29. בהקשר זה ראוי לציין כי גם התנהלות המשיבה תומכת בעמדה זו. כך, המשיבה לא חלקה על טענת בא כוח יעד הנדסה, לפיה מקום בו נתפסות בתפיסה זמנית המחאות שנמשכו על ידי צדדים שלישיים, והן אינן נפרעות בהגיע מועד פירעון, היא נכנסת בנעלי הנאשם ומגישה תביעה בהליך אזרחי. אם במצב דברים זה סבורה המשיבה שעליה לפתוח בהליך אזרחי כדי לחייב את הצד שלישי לשלם את הכספים, הדעת נותנת שכך עליה לנהוג מקום בו היא אינה מחזיקה בהמחאה אלא בחיוב של הצד השלישי כלפי חברה שבשליטת הנאשם. טענתה שכך היא נוהגת כלפי מי שהוא כבר "מפר מוכרע" (פרוטוקול מיום 6.12.2023 עמ' 92 ש' 23-25, עמ' 93 ש' 5-8), אינה מיישבת את הקושי. זאת, משום שלא נטען שבאותם מקרים נעשה הליך במסגרת הליכי תפיסה זמנית להורות לצד השלישי שחילל המחאה, להעביר את הכספים לחשבון קרן החילוט, מכוח צו התפיסה וללא צורך בהליך משפטי אזרחי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

צ"א 22-06-12139 מדינת ישראל נ' קסאס(עציר) ואח'

ועוד יצויין בהקשר זה, כי גם בענייננו לא פירטה המשיבה בבקשת הסעד הזמני, את היתרה העומדת לזכותה של יעד הנדסה, וכללה בטבלת יתרות הזכות התפוסות רק כספים שהועברו בפועל לחשבון יחידת החילוט בגין יתרות הזכות. טענתה ביחס ליתרת הזכות הנדונה התמצתה באמירה כללית בבקשת הסעד הזמני בדבר יתרות צפויות התפוסות מכוח צו התפיסה (עמ' 130 לפרוטוקול הדיון מיום 19.3.2023 ש' 27-30). דומה כי גם למשיבה ברור היה ההבדל בין כספים שהיא מחזיקה בהם, לאחר שיתרות הזכות הועברו לידה, לבין תפיסת יתרת הזכות ומשמעויותיה.

30. כאמור, נדבך מרכזי בטענות המשיבה היא עמדתה לפיה יעד הנדסה "הודתה" בחוב כלפי חברת י.מ, ויש לראות בזכותה של חברת י.מ - "זכות מוכחת", מונח שטיבו לא הובהר. מבלי לחוות דעה אם ניתן לראות בתכתובת עם יעד הנדסה משום הודאה בחוב, הרי שלא היה בכך כדי לשנות ממסקנתי לעיל. ראשית, משום שיש מחלוקת אזרחית ביחס לחוב, והיא עמדת יעד הנדסה לפיה בנסיבות העניין היא אינה חבה דבר לחברת י.מ. שנית, אפילו היו הדברים נכונים לא היה בכך כדי לשנות את אופי הזכות שבידי המשיבה, שהיא הזכות שהייתה בידי חברת י.מ, על היקפה, גדרה ומגבלותיה.

מטעם זה, גם אין לייחס משמעות למועד הוצאת הצו ומועד העלאת טענת הקיזוז, שכן בהינתן מהות זכותה של חברת י.מ השאלה באיזה מועד התגבשה טענת החוב שלה והאם טענת הקיזוז היא אפשרית, מקומן להתברר בפני ערכאה מוסמכת במסגרת הליך אזרחי, ככל שזה יוגש.

31. גם טענת המשיבה שנטענה לשיטתה בבחינת למעלה מן הצורך, ולפיה גם אם יתרת הזכות מצויה בחזקתו או בשליטתו של אחר, אין בכך כדי לשחררה מתפיסה זמנית וזאת לשיטתה מכח סעיפים 21(ג) ו-1(ד) לחוק ולאור ההלכה שנקבעה בעניין וינברג, אינה יכולה להביא לקבלת עמדתה.

ראשית, כאמור, לא נטען שהמשיבה אינה יכולה לתפוס את "יתרת הזכות", אלא שמשמעותה של תפיסה כזו היא כניסת המשיבה בנעלי חברת י.מ והיא מוגבלת להיקף הזכות שהייתה לאחרונה.

שנית, בכל הנוגע לתחולת סעיף 21(ג) לחוק, הרי שמעצם טיבו והגדרתו, הוא לא נועד לחול על חייב כלפי הנידון אלא למנוע הברחת נכסים על ידי הנידון לידי אחר על דרך של העברה ללא תמורה או מימון הרכישה. תנאים אלו אינם מתקיימים ביחס לכספים בחשבונה של יעד הנדסה, שהרי אין לומר כי חברת י.מ מימנה את רכושה של יעד הנדסה או העבירה לה את הרכוש ללא תמורה, ולא עלתה טענה כזו (ראו והשוו: ע"פ 8591/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (24.12.2014); ע"פ 1428/08 עו"ד אורי חורש - המנהל המיוחד של חברת דוד עדן חן בע"מ (בפירוק) נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (25.3.2009) (להלן: עניין חורש)).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

צ"א 22-06-12139 מדינת ישראל נ' קסאס(עציר) ואח'

32. גם ההלכה שנקבעה בעניין וינברג אינה מסייעת למשיבה. באותו עניין התנהל הליך בין חברה (שלימים הפכה לנאשמת) לבין רכבת ישראל, ונפסקו כספים לזכותה של החברה. לאחר מכן, וללא קשר להליך האזרחי, הועמדה החברה לדין בעבירות של הלבנת הון. במסגרת ההליך הפלילי ניתנו בהסכמת הצדדים סעדים זמניים ובין היתר, סעד "למניעת פעולות" בכספים שנפסקו לזכות החברה הנאשמת במסגרת תביעתה נגד רכבת ישראל. בשלב זה, פנו עורכי הדין שייצגו את החברה בהליך האזרחי לרכבת ישראל בדרישה כי ישולמו להם הכספים, אך זו סירבה לעשות כן בהתבסס על הסעד הזמני שניתן. מכאן פנייתם של עורכי הדין לבית המשפט בבקשה שיורה על העברת שכר טרחתם בגין ייצוגם את החברה-הנאשמת בתביעה נגד רכבת ישראל, מתוך סכומי הכסף שנפסקו לטובתה ונתפסו במסגרת הסעד הזמני.

המשיבה מבקשת להתבסס בענייננו על קביעת בית המשפט בעניין וינברג, לפיה סמכות התפיסה מאפשרת ליתן הוראות גם ביחס לנכס שעתיד להגיע לידי הנאשם לשם הבטחת האפשרות לחילוטו בהמשך (עניין וינברג, פסקה 15). קביעה זו התייחסה לטענת עורכי הדין כי לא ניתן לתפוס את כספי הזכייה משאלו טרם שולמו לידי החברה-הנאשמת (שם, פסקה 8), אך היא אינה יכולה להועיל למשיבה בענייננו. בעניין וינברג זכותה של החברה-הנאשמת בכספים הוכרעה על ידי ערכאה אזרחית ורכבת ישראל לא חלקה על חובתה לשלם. בנסיבות אלה ניתן צו זמני "למניעת פעולות" ברכוש והכספים הופקדו בחשבון יחידת החילוט. בענייננו, זכותה של חברת י.מ אינה "זכות מוכרעת" (השוו: עניין וינברג, פסקה 18 לפסק דינו של כבוד השופט י' אלרון), יעד הנדסה חולקת על זכותה של חברת י.מ לקבל את סכום יתרת הזכות הרשומה בספריה, ובנוסף הסכימה למתן צו לפיו ככל שיוכרע בהליך אזרחי, על ידי ערכאה מוסמכת, שחברת י.מ זכאית לתשלום הסכום, יועברו הכספים לחשבון יחידת החילוט.

33. נוכח האמור לעיל, אני סבורה, כי אין תחולה בענייננו להלכות לפיהן לאור האינטרס הציבורי שבכלי החילוט נדחות מחלוקות אזרחיות מפני הליכי תפיסה זמנית. הקשר הדברים בפסיקה אליה מפנה המשיבה הוא דיון שנערך שם בהגדרת זכותם של צדדים שלישיים המבקשים לטעון לזכותם ברכוש התפוס מכוח הסייג הקבוע בסעיף 36ג(א) לפקודת הסמים. במסגרת הזו, נקבע כי האינטרס הציבורי בכלי החילוט מחייב את המסקנה שהמדינה אינה נדרשת להתחרות עם כלל הנושים לפי דיני הקדימויות, ועל כן מעמד של טוען לזכות בהתאם לסייג האמור מוקנה רק לצד שלישי המחזיק בזכות קניינית או מעין קניינית, להבדיל ממי שמחזיק בזכות אובליגטורית (עניין סיטבון (פסקאות 49-51) עניין אס. אר. אקורד בפסקה 14; עניין וינברג בפסקה 13; בש"פ 3281/13 מדינת ישראל נ' כהן (23.6.2013)). אך הדיון בענייננו אינו בסוגיה של תחרות בין נושים, אלא בשאלת טיבה של הזכות שנתפסה על ידי המשיבה. השאלה בענייננו, אינה מה מעמדה היחסי של יעד הנדסה לעומת המשיבה, אלא מהות הזכות שהייתה בידי חברת י.מ כלפי יעד הנדסה, ומכאן מה היא מהות הזכות התפוסה בידי המשיבה, ומה הם גדריה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

צ"א 12139-06-22 מדינת ישראל נ' קסאס(עציר) ואח'

יתרה מזו, פסקי הדין האמורים שנדרשו להבחנה שבין זכות קניינית החלה כלפי כולי עלמא, לבין זכות אובליגטורית, הנובעת מחיוב אישי (עניין וינברג פסקה 16), מחזקים את המסקנה בדבר מהות הזכות התפוסה בענייננו. שהרי, באותם מקרים נקבע כי צד שלישי שלאשם יש חוב כספי כלפיו ולא הצביע על זכות קניינית בנכס מסוים הוא בעל זכות אובליגטורית (עניין סיטבון בפסקה 51, עניין וינברג בפסקה 17; עניין חורש בפסקה 9(ד)). אכן, באותם מקרים נבחנה מהות הזכות שבידי צד שלישי תם הלב, אך מבחינה מהותית נכונה בחינה זו גם מקום בו באים אנו לבחון את מהות הזכות שבידי הנאשם שרכושו נתפס.

34. למעלה מן הנדרש אציין, כי איני סבורה שדחיית עמדת המשיבה תוביל לתוצאות הרות גורל לקופת המדינה ותהווה תמריץ לחייבים להעלות טענות שונות באופן שיסכל את הליכי החילוט, כפי שנטען. ראשית, אין המדובר בסיכול הליכי החילוט שכן כאמור המדינה רשאית להיכנס בנעלי הנאשם ולנהל את טענת החוב שלו כלפי אלה החייבים לו כספים, כך שנשמרת ההגנה על תכליותיו של כלי החילוט. המשיבה לא חלקה על יכולתה לעשות כן, אך טענה כי הדבר יהיה כרוך בהשקעת משאבים (פרוטוקול הדיון מיום 6.12.2023 עמ' 92 ש' 29-32). כאמור, היא גם לא הבהירה במה שונה מצב דברים זה מזה הנוהג מקום בו מחוללות המחאות שנתפסו על ידה. שנית, עסקינן בחייבים שהם צדדים שלישיים תמי לב שאי התשלום עלול להוביל אותם לניהול הליך משפטי מול המדינה. ספק בעיני שהחשש שהם ינצלו את המצב וימנעו מתשלום כסף שממילא התכוונו לשלם, הוא כזה שניתן לראות בו תוצאה "הרת גורל". ככלל, בכל הנוגע להרתעת צדדים שלישיים ראוי להזכיר, כי התכלית ההרתעתית שביסוד סמכות החילוט מופנית כלפי העברין ולא כלפי צדדים שלישיים תמי לב (עניין ויברג פסקה 5 לפסק דינו של כבוד השופט ע' גרוסקופף). שלישית, בענייננו המשיבה עצמה ויתרה על תפיסת יתרת הזכות מיתר החברות שנכללו בבקשה לסעד זמני מלכתחילה ולא העבירו את הכספים לחשבון יחידת החילוט.

יתרה מזו, אני סבורה כי עמדת המשיבה טומנת בחובה פוטנציאל פגיעה חסרת הצדקה בזכויות צדדים שלישיים. שהרי צד שלישי יכול להחזיק טענות ממשיות נגד טענת חוב של הנאשם. קביעה לפיה מקום בו הייתה לנאשם טענת חוב, שלו היה רוצה לממשה היה עליו לפתוח בהליך משפטי, אך מרגע שזו נתפסה על ידי המדינה היא הפכה לזכות קניינית בכספים מושא החוב, מבטאת פגיעה ממשית בזכויות צדדים שלישיים תמי לב.

35. סיכומם של דברים, המשיבה תפסה את יתרת הזכות הרשומה לטובת חברת י.מ בכרסטס הנהלת החשבונות של חברת יעד הנדסה בסך של 664,342 ש"ח. מכוח תפיסה זו היא נכנסת בנעליה של חברת י.מ ביחס לזכות האמורה על כל הנובע מכך. לפיכך, בנסיבות בהן מתעוררת מחלוקת אזרחית ביחס לתשלום יתרת הזכות, רשאית המשיבה לפתוח בהליך אזרחי ולתבוע את תשלום חובה הנתען של חברת י.מ בתנאים שחברת י.מ יכולה הייתה לעשות כן. בנסיבות אלה, אין בצו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

צ"א 22-06-12139 מדינת ישראל נ' קסאס(עציר) ואח'

התפיסה כדי לחייב את יעד הנדסה להעביר, מכוחו, את הכספים עצמם מושא החוב הנטען לחשבון יחידת החילוט.

כאמור, יעד הנדסה הסכימה למתן צו לפיו, ככל שיוכרע במסגרת הליך אזרחי, על ידי ערכאה שיפוטית מוסמכת, כי חברת י.מ זכאית לתשלום הסכום האמור, הוא יועבר לחשבון יחידת החילוט, ואני מורה שכך יעשה.

36. לאור מסקנתי זו לא מצאתי לדון בשאלת ההסכמות שבמסגרתן פטרה המדינה מתחולת הצו חברות אחרות שלא העבירו את יתרות הזכות של חברת י.מ לחשבון יחידת החילוט. אומר רק, כי הגם שהמדינה נהנית מפררוגטיבה בהגיעה להסכמות עם נאשמים ביחס לחילוט הרכוש, ובתוך כך ביחס לתפיסתו הזמנית, עליה להפעיל סמכותה זו בהגינות. חזקה על המדינה שלא תכביד ידה על מי שפנה לבית המשפט בבקשה לסעד, בשל כך.

ניתנה היום, י"ז תמוז תשפ"ג, 06 יולי 2023, בהעדר הצדדים.

מיכל רוזן עוזר, שופטת

